

Acuzații de trucare a achiziției de reagenți de degivrare la Aeroportul Internațional Chișinău

Autor: AGER

Producătorul și un reprezentant al aceluiași producător au ajuns concurenți într-o procedură de achiziție. Producătorul a oferit un preț mai mic însă a comis o greșeală la elaborarea ofertei, care a dus la descalificarea ofertei sale. În acest mod, a fost desemnată câștigătoare oferta depusă de reprezentantul producătorului, cu prețul cu peste un milion de lei mai mare. Este vorba despre produse identice.

Este vorba despre o licitație desfășurată de Aeroportul Internațional Chișinău, pentru achiziția de agenți de agenți de degivrare lichizi și solizi – degivrant lichid pentru suprafețele de mișcare – 66000 Litri, degivranti solizi pentru suprafețele de mișcare – 66000 Kg, nr. [ocds-b3wdp1-MD-1700142615181](#). Agenții de degivrare sunt produse destinate înlăturării stratului de gheață de pe pistele de aterizare decolare a aeronavelor, căi de rulaj aeronave, platforme de deservire a aeronavelor.

Achiziția acestor produse nu apare în planurile de achiziție pentru anul 2023 ale entității contractante. Momentan, nici în planurile de achiziții pentru anul 2024 nu se prevăd astfel de achiziții. Abia în Buletinul Achizițiilor Publice din 3 octombrie 2023 a fost publicat un anunț de intenție privind achiziția de soluție lichidă/solidă de degivrant, cu valoarea estimată de 3840000 lei fără TVA, dar fără specificarea parametrilor tehnici. Sesizăm că este o problemă de planificare a achizițiilor, întrucât entitatea contractantă nu a respectat HG nr. 464/2022 prin care s-au adoptat normele metodologice privind modul de atribuire a contractelor de achiziții sectoriale/acordurilor-cadru în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale.

Potrivit anunțului de participare pentru procedura în cauză, entitatea și-a propus să achiziționeze următoarele bunuri:

- 66000 litri de agenți de degivrare lichizi pentru suprafețe de mișcare, cu valoarea estimată de 150 000 Euro;
- 66000 kg de agenți de degivrare solizi pentru suprafețe de mișcare, cu valoarea estimată de 127000 Euro.

8. Cumpărătorul invită operatorii economici interesați, care îi pot satisface necesitățile, să participe la procedura de achiziție sectorială privind livrarea/prestarea/executarea următoarelor bunuri/servicii/lucrări:

Nr. crt.	Cod CPV	Denumirea bunurilor/serviciilor/lucrărilor	Unitatea de măsură	Cantitatea	Specificarea tehnică deplină solicitată, standarde de referință	Valoarea estimată (se va indica pentru fiecare lot în parte)
1.	24300000-7	Agenți de degivrare lichizi pentru suprafețele de mișcare	Litri	66 000	Conform caietului de sarcini	150000,00
2.		Agenți de degivrare solizi pentru suprafețele de mișcare	Kg	66 000	Conform caietului de sarcini	127000,00
Valoarea estimativă totală în lei/Euro fără TVA						5 340 000,00 lei Echivalent 277 000,00 Euro

Potrivit caietului de sarcini, agenții de degivrare trebuiau să corespundă standardului AMS 1435 D emis de SMI,Inc,Miami Florida și Regulamentul (EC) No.1272/2008 (EU-GHS/CLP).

Evaluarea ofertelor

La procedura de achiziție au fost depuse cinci oferte depuse de următorii operatori economici:

- S.C. PRIM ENERGO S.R.L. – preț 3 769 120 lei fără TVA;
- GEOTER-COM – preț 4 256 010 lei fără TVA;
- Solis Energo SRL – 4 884 000 lei fără TVA;
- TINCOMERT INVEST – 5 247 000 lei fără TVA;
- LABOR SRL – preț 5 326 200 lei fără TVA.

Din decizia de atribuire din 26.12.2023 a entității contractante, aflăm că ofertantul S.C.„Prim Energo” SRL, care a oferit cel mai mic preț, a fost descalificat din motiv că în ofertă sunt propuse condiții de livrare DAP, iar nu DDP, cum era prevăzut în documentația de atribuire. Condițiile de livrare DDP, așa cum au fost solicitate de entitatea contractantă, presupun că vânzătorul își asumă toate costurile aferente taxelor vamale și TVA. Pe de altă parte, condițiile DAP, din oferta S.C.„Prim Energo” SRL, presupun că o parte din costurile pentru taxe vamale și TVA ar fi revenit cumpărătorului, adică entității contractante.

Al doilea ofertant, „Geoter Com” SRL, a fost descalificat în temeiul faptului că oferta nu ar conține specificația tehnică deplină a bunurilor ofertate, respectiv nu ar fi stipulat ce tip de agent de degivrare se oferă, conform anexei 23.

După descalificarea primelor două oferte cu cel mai mic preț, entitatea contractantă a desemnat câștigătoare oferta depusă de operatorul economic „Solis Energo” SRL. Prețul contractului cu TVA din decizia de atribuire nu este corelat cu prețul ofertei fără TVA. Mai exact, entitatea contractantă a indicat că prețul pentru agenți de degivrare lichizi fără TVA este de 2772000 lei, în timp ce prețul cu TVA ar fi de 5860000 lei, cu 111,39 % mai mult decât suma fără TVA. Prețul corect cu TVA pentru acest lot este de 3326400 lei. Și pentru al doilea lot s-a comis o greșeală, valoarea finală cu TVA trebuie să fie de 2534400 lei, în loc de 2534000 lei.

14. În urma examinării, evaluării și comparării ofertelor depuse în cadrul procedurii de atribuire s-a decis:

- Descalificarea operatorilor economici „Prim Energo” S.R.L. și „Geoter Com” S.R.L. în baza H.G. 351 din 10.06.2020, cap. VII, alin. 85: în urma constatării faptului că oferta cu cel mai mic preț nu corespunde cerințelor și se dă preferință următoarei oferte cu cel mai mic preț care întrunește toate cerințele.
- Atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru:

Denumirea lotului	Denumirea operatorului economic	Cantitate și unitate de măsură	Prețul unitar (fără TVA)	Prețul total (fără TVA)	Prețul total (inclusiv TVA)
Agenți de degivrare lichizi pentru suprafețele de mișcare	„Solis Energo” S.R.L.	66000 litri	42,00 lei MD	2 772 000,00 lei MD	5 860 000,00 lei MD
Agenți de degivrare solizi pentru suprafețele de mișcare	„Solis Energo” S.R.L.	66000 kg	32,00 lei MD	2 112 000,00 lei MD	2 534 000,00 lei MD

Suspiciuni de încheiere a unui acord anticoncurențial între doi dintre ofertanți

Ofertantul cu cel mai mic preț, S.C. PRIM ENERGO S.R.L. și cel de-al treilea operator economic, Solis Energo SRL, au oferit agenți de degivrare de la același producător, Nordix Chemicals Factory, d.o.o. Reprezentanții Aeroportului Internațional Chișinău au declarat că lucrează de mai mulți ani cu agenți de degivrare de la acest producător și nu au avut niciodată probleme.

Din actele depuse din contul companiei S.C. PRIM ENERGO S.R.L., ne dăm seama că oferta aparține producătorului Nordix Chemicals Factory, d.o.o. iar directorul S.C. PRIM ENERGO S.R.L. este reprezentantul producătorului pentru această procedură de achiziție. La ofertă este atașată împuternicirea eliberată de directorul Nordix Chemicals Factory, d.o.o., datată cu 22.11.2023, care dă dreptul directorului S.C. PRIM ENERGO S.R.L. să depună oferta și să semneze actele aferente pentru procedura de achiziție menționată. Garanția pentru ofertă a fost plătită chiar de producător, prin intermediul unei bănci din Croația, la data de 01.12.2023. Oferta a fost încărcată în sistemul Mtender la data de 04.12.2023.

Oferta depusă din numele producătorului Nordix Chemicals Factory, d.o.o. conține o neconformitate, fiind indicate condițiile de livrare DAP, în loc de DPP, cum este prevăzut în anunțul de participare. Condițiile DPP, cum sunt prevăzute în anunțul de participare, presupun că taxele vamale și TVA vor fi suportate de vânzător, prețul propus incluzând toate aceste costuri. Condițiile DAP, cum au fost propuse în oferta producătorului, presupun că o parte din aceste costuri vor fi suportate de cumpărător, adică de Aeroportul Internațional Chișinău. Această neconformitate a și servit drept motiv de descalificare pentru această ofertă. Din aceste considerente, nu a fost indicată valoarea cu TVA a bunurilor.

Pare straniu că o astfel de neconformitate a fost admisă, pentru că înainte de depunerea ofertelor, a fost formulată o clarificare în acest sens. La solicitarea de clarificare, entitatea contractantă a răspuns clar, la data de 27.11.2023, că livrarea urma să fie efectuată în condiții DDP. Ofertantul ar fi avut suficient timp, până la depunerea ofertei, să elaboreze corect oferta, dar nu a făcut acest lucru.

Ofertantul Solis Energo SRL a atașat la oferta sa un contract de reprezentare oficială, încheiat cu producătorul Nordix Chemicals Factory, d.o.o. Contractul este încheiat în limba rusă și este semnat de același reprezentant care a semnat și împuternicirea pentru directorul S.C. PRIM ENERGO S.R.L. de a depune oferta din numele producătorului. Contractul de reprezentare oficială este datat cu 10.11.2023, deci cu șase zile înainte de inițierea procedurii de achiziție de către entitatea contractantă. Solis Energo SRL a inclus în oferta sa condițiile de livrare solicitate în anunțul de participare.

Decizia de atribuire a fost contestată de doi dintre ofertanți. Ședința de examinare a contestației la Agenția Națională a Contestațiilor a avut loc la data de 18 ianuarie 2024.

Una dintre contestații, depusă de „Tincomerț” SRL, conține pretenții referitor la un posibil acord anticoncurențial între S.C. PRIM ENERGO S.R.L. și Solis Energo SRL. Contestatorul a mai invocat posibila falsificare a contractului depus de Solis Energo SRL, din considerentul că acesta apare a fi semnat cu șase zile înainte de inițierea licitației, iar semnătura directorului producătorului este vizibil aplicată ca și imagine pe contract, imagine care este identică cu semnătura de pe

împuternicirea pentru directorul S.C. PRIM ENERGO S.R.L. Din acest motiv, contestatorul consideră că acest contract ar fi fost pregătit pentru această licitație.

Directorul Solis Energo SRL a negat afirmațiile de trucare. Acesta a afirmat că compania pe care o reprezintă mai livrează și altor aeroporturi agenți de degivrare în baza acestui contract de reprezentare oficială semnat cu producătorul Nordix Chemicals Factory, d.o.o. Acesta a mai prezentat ANSC o scrisoare din partea producătorului, care ar confirma că Solis Energo SRL are dreptul de a comercializa produsele sale pe teritoriul RM.

NORDIX CHEMICALS FACTORY D.O.O.
Radnička cesta 173L,
10000 Zagreb, CROATIA.
VAT:HR96393032075
Tel: +385 1 770 7723
Email: info@ncf.hr

Date: 03.01.2024, Zagreb

Att.:

Директору SRL «Solis Energo»
Виктору Яниогло

В ответ на Ваш запрос касательно информации, изложенной в контекстации компании SRL „Tincomert Invest” по вопросу закупки жидкого и гранулированного антигололедных реагентов в Международном аэропорту Кишинев, сообщаем следующее.

- 7) Подтверждаем, что все документы от имени нашей компании Nordix Chemicals Factory d.o.o. были переданы в «Solis Energo» S.R.L. надлежащим образом, а также что данная компания имеет право официально реализовывать нашу продукцию на территории Республики Молдова.

Reprezentanții entității contractante, pe de altă parte, s-au arătat foarte nemulțumiți de pretențiile formulate de „Tincomert” SRL, precum și de faptul că documentele depuse de acest contestator au fost încărcate astfel încât nu pot fi vizibile decât după descalificarea ofertei precedente, ceea ce nu le permite să aprecieze dacă oferta „Tincomert” SRL este sau nu conformă.

ANSC a întrebat reprezentanții entității contractante cum testează întrunirea condiției că agenții de degivrare îngheață la temperatura de -60 grade C și cum testează temperatura de îngheț la diluarea agenților de degivrare, respectiv dacă acestea corespund condițiilor din anunțul de participare. Reprezentanții entității au declarat că nu efectuează astfel de teste cu diluarea agenților de degivrare, deoarece este periculos, ci se conduc din datele din certificatele de conformitate. Informații cu privire la temperatura de îngheț la -60 grade C nu se conțin în certificatul de conformitate, dar apar în actele de la producător. Totodată, aceștia au afirmat că lucrează de mai mulți ani cu agenți de degivrare de la acest producător și nu au avut niciodată probleme.

Din informațiile puse la dispoziție de Aeroportul Internațional Chișinău nu reiese că în anii precedenți ar fi fost procurate și utilizate exact aceleași produse pentru degivrare. Denumirea reagentului lichid procurat în cadrul acestei achiziții este D-ice KA. În stocurile recepționate de entitatea contractantă se regăsește reagentul lichid D-ICE KF, care este mai ecologic decât cel procurat actualmente. Ceilalți reagenți sunt de la alți producători.

Nr. 08/181 din 01 FEB. 2024

„Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă”

Cod fiscal: 1012620000563

str. A. Bernardazzi 83

telefon: +373-22-853032

email: info@ager.md

web: www.ager.md

Stimată dna Olga,

Prin prezenta, având la bază solicitarea Dvs. privind furnizarea informației referitor la achiziționarea degivraților lichizi și solizi, Vă informăm că Întreprinderea este pentru prima dată, când demarează procedura de achiziție a degivraților, dat fiind faptul că activile Aeroportul a-u trecut în posesia statului la data de 27.03.2023. Astfel, Vă putem comunica referitor la stocurile recepționate conform actului de predare primire de la Concesionarului (Avia Invest SRL), cu reflectarea tipului și marca bunului. Datele sînt prezentate mai jos.

- Liquid anti-icing reagent Runway Guard KF = 14 850 Kg
- Granulated deaicer Nordway NF -18 000Kg
- Reagent Lichid Unisalt PF – 5 000Kg
- Reagent Solid Unisalt SF – 53 000Kg
- D-ICE KF reagent lichid – 80 250 Kg
- AMS
- AEROSPACE
- MATERIAL
- SPECIFICATION
- Issued 1995-04
- Revised 2018-11
- Superseding AMS1435C
- (R) Liquid Runway Deicing/Anti-Icing Product
- Freezing point de -60 *C determined in accordance with ASTM D1177.

Ce ține de informația pentru perioada anilor 2020 - 27.03.2023 al fostei companii – Concesionare, cu titlu de informare vă sugerăm ca AGER să se adreseze către ei, pentru obținerea informației.

Cu respect,
Administrator interimar

Constantin VOZIAN

A. Oală
+37368011113
Email: andrei.oala@airport.md

Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, IDNO 1002600007189, MD-2026, Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Dacia, 80/3, tel. +(373 22) 52 60 60, site: www.airport.md, e-mail: cancelar@airport.md

Decizia ANSC din 30.01.2024

Prin Decizia ANSC nr. 03D-45-24 din 30.01.2024, contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate. ANSC a apreciat că nu poate fi stabilită neconformitatea ofertei desemnate câștigătoare, în raport și cu specificațiile ofertelor contestatorilor, având în vedere că unele oferte nu erau vizibile în Mtender. Totodată, cu referire la argumentele despre eventuala trucare a procedurii de achiziție publică, ANSC a constatat că „contestatorul nu a argumentat și probat existența unei coluziuni între ofertanții menționați în contestație, astfel încât, să fie probată câștigarea unui avantaj inechitabil în cadrul procedurii din litigiu sau să fie demonstrată încălcarea unui drept al contestatorului prin acțiunile concertate ale întreprinderilor menționate”.

Este dificil să afirmăm că ar fi vorba de o înțelegere între ofertanții 1 și 3 și entitatea contractantă. Nu putem decât să luăm notă de unele incoerențe care ridică anumite suspiciuni:

- Entitatea contractantă a inclus în caietul de sarcini parametri foarte apropiați informației din actele producătorului Nordix Chemicals Factory, d.o.o., chiar dacă unii dintre acești parametri nu reies neapărat dintr-o necesitate practică a entității. Spre exemplu, temperatura de îngheț de -60 grade C reiese din documentația acestui producător, dar nu reflectă neapărat o necesitate a Aeroportului Internațional Chișinău, deoarece astfel de temperaturi nu se înregistrează în țara noastră. În documentația de atribuire a unor aeroporturi din România observăm că aceștia au solicitat temperaturi de îngheț a degivrantilor de -30 grade C. Stabilirea unei temperaturi de îngheț mai scăzute permite diluarea mai mare a agenților de degivrare. Pe de altă parte, reprezentanții entității contractante au declarat că nu diluează agenții de degivrare pentru că ar fi periculos, deci stabilirea unei temperaturi de îngheț de -60 grade C nu pare a mai avea sens. Amintim că aceștia au afirmat că lucrează de mai mulți ani cu agenți de degivrare de la producătorul Nordix Chemicals Factory, d.o.o. și nu au avut niciodată probleme, motiv pentru care au optat pentru aceste produse.
- Există anumite asemănări între prima și cea de-a treia ofertă în modul în care au completat specificațiile tehnice. Ambii ofertanți au indicat că degivranți lichizi vor fi livrați în cantități de 16000 – 17000 litri, respectiv 17000 litri per comandă. La prima vedere, pare că această cantitate ar fi sub cea solicitată de entitatea contractantă, însă entitatea contractantă a afirmat că densitatea produsului e de 1,3, respectiv volumul de 17000 litri ar corespunde masei de minim 20 000 kg. La completarea parametrilor agenților, ambii au indicat în dreptul fiecăruia că produsul oferit corespunde, însă nu au indicat parametrii exacti așa cum apar în actele producătorului sau în rapoartele de testare.
- Contractul de reprezentare oficială prezentat de Solis Energo SRL este datat cu 10 noiembrie 2023, deci ar fi semnat cu șase zile înainte de inițierea procedurii de achiziție. La suspiciunile înaintate de contestator sub acest aspect, directorul Solis Energo SRL a răspuns că compania pe care o reprezintă are contracte și cu alte aeroporturi, unde livrează acest produs. Aceste afirmații nu sunt însă confirmate de indicatorii de performanță ai companiei, pe care îi regăsim pe pagina web data2b.md. Cel mai mare venit din vânzări, de 8,7 milioane lei, a fost înregistrat în 2021, în timp ce în 2022 acesta a scăzut la 2,37 milioane lei. Veniturile de vânzări pentru ultimii ani

sunt destul de apropiate valorii contractului pe care ar urma să-l obțină Solis Energo SRL pentru livrarea de agenți de degivrare. Atragem atenția că profitul întreprinderii a depășit, în unele cazuri, 50% din întregul volum de vânzări.

Indicatorii de performanță

Anii	Venitul din vinzari (MDL)	Profit net (MDL)	Nr. Angajati
2017	7,56 mil	3,31 mil	5
2018	5,87 mil	3,26 mil	5
2019	5,72 mil	2,85 mil	4
2020	7,79 mil	4,76 mil	4
2021	8,77 mil	3,59 mil	3
2022	2,37 mil	2,54 mil	3

Concluzii

Din cele relatate, observăm mai mulți indicatori de risc referitor la posibila favorizare a operatorului economic Solis Energo SRL sau a reagenților producătorului Nordix. Nu putem afirma cu certitudine că este vorba despre un acord anticoncurențial, dar sunt mai multe detalii care ridică suspiciuni în acest sens.

Acest articol este un produs al proiectului "Monitorizarea achizițiilor sectoriale în Republica Moldova", desfășurat de A.O. „Asociația pentru Guvernare Efcientă și Responsabilă AGER”, în calitate de beneficiar de sub-grant a proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în parteneriat cu Fondul de Parteneriat pentru Transparență (SUA). Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante.

Opiniile exprimate în cadrul proiectului și responsabilitatea pentru conținutul acestui produs aparțin autorilor proiectului și nu reflectă neapărat opinia IDIS „Viitorul” și a donatorului.

05.02.2024